

КУРНИШЕВ Юрій

кандидат педагогічних наук, доцент
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
<https://orcid.org/0000-0002-5468-7974>
y.kurnyshev@chnu.edu.ua

МОСЕЙЧУК Юрій

доктор педагогічних наук, професор
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
<https://orcid.org/0000-0002-2457-6552>
j.moseitchuk@chnu.edu.ua

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті досліджено вплив педагогічної майстерності на формування у студентів прагнення досягати поставлених цілей і залучення їх до активної діяльності, що визначає ефективність мотиваційного процесу. Автор розглядає стимулювання як багатокомпонентний процес, який охоплює взаємопов'язані аспекти: цілі, зміст, форми, методи та засоби педагогічної взаємодії. Враховуються психологічні, вікові та гендерні особливості студентів, їхній попередній досвід і стиль навчання. Особливий акцент зроблено на творчій співпраці у взаємодії «викладач-студент».

Доведено, що зовнішні стимули є важливим фактором активізації навчальної діяльності та саморозвитку. Розглянуто організаційно-методичні підходи до формування та посилення професійного саморозвитку вчителів фізичної культури. Визначено, що саморозвиток є ключовим елементом професійного становлення, проаналізовано його структурні складові та механізми стимулювання. Обґрунтовано ефективні методичні підходи, які сприяють розвитку професійних компетентностей педагогів, зокрема через використання інноваційних освітніх технологій, самоосвіту, рефлексивну діяльність і наставництво. Окрема увага приділена організаційним аспектам удосконалення підготовки вчителів фізичної культури в умовах безперервної освіти. Проаналізовано модель активізації професійного саморозвитку, що враховує сучасні тенденції у сфері освіти та фізичного виховання. Виокремлено ефективні стратегії розвитку професійної рефлексії, самостійної навчально-пізнавальної діяльності та впровадження сучасних педагогічних технологій у професійну діяльність.

Ключові слова: саморозвиток; стимули, учитель фізичної культури; культура педагогічного спілкування; мотивація, потреба.

[https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1\(1\).35](https://doi.org/10.31891/pcs.2025.1(1).35)

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Глибокі соціальні зміни створили передумови для значних трансформацій у сферах економіки, науки та культури. Ці процеси розгортаються в умовах глобальної інтеграції у світовий освітній простір, модернізації освітніх систем, зростання впливу етнокультурних чинників та національної самосвідомості, що зумовлює підвищення вимог до професійної компетентності та майстерності фахівців.

У сучасному світі особливе значення набувають такі цінності, як «людина», «творчість», «духовність» та «професіоналізм», які відображають сутність цивілізаційних змін. Це стимулює впровадження в освіту гуманістичних підходів, орієнтованих на всебічний розвиток

особистості, розкриття її творчого потенціалу, підвищення рівня ерудиції та загальної культури всіх учасників навчально-виховного процесу.

Сучасна освітня система ґрунтується на принципах гуманізму, екологічного світогляду, ціннісних орієнтирів, а також на гармонійному поєднанні соціального та індивідуального, логічного та образного, традиційного та інноваційного. Ці принципи закріплені в ключових державних документах, зокрема в Національній доктрині освіти України в XXI столітті, Державній національній програмі розвитку освіти – XXI століття, Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту». Вони мають безпосереднє відношення до підготовки майбутніх педагогів у сфері фізичної культури.

Гуманізація освітнього процесу дозволяє розглядати людину не лише як об'єкт виховання, але й як суб'єкта власного

розвитку. Саморозвиток – це свідомий і цілеспрямований процес, який передбачає активну діяльність, прагнення та зусилля майбутніх учителів фізичної культури вдосконалювати себе, що призводить до позитивних змін у формуванні їхніх професійно значущих якостей. У ході професійної підготовки майбутній педагог повинен набути досвіду самопізнання та особистісного зростання. Тільки особа з розвиненою самосвідомістю здатна усвідомити свою унікальність, розкрити творчий потенціал і стати активним творцем власного розвитку.

2. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є аналіз стимулів, що впливають на мотивацію професійного саморозвитку майбутнього вчителя фізичної культури, а також їх інтеграція в відповідну модель цього явища.

3. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Підвищення професійної кваліфікації педагогів до рівня, що відповідає сучасним вимогам суспільства, є ключовою умовою для модернізації освітньої системи. У зв'язку зі зростаючою увагою до цієї проблеми, мотивація професійного розвитку вчителів стає однією з найактуальніших тем. Важливим кроком є створення системи моральних та матеріальних стимулів, яка б сприяла утриманню кваліфікованих педагогів у школах та залученню молодих фахівців, здатних ефективно працювати в умовах соціально-економічних та освітніх трансформацій, а також постійно вдосконалювати свої професійні навички.

Рівень активності професійного розвитку педагога багато в чому залежить від структури його мотивації. Аналіз факторів, які стимулюють або перешкоджають творчому саморозвитку вчителя фізичної культури, має важливе значення як для науки, так і для практики. Особливої уваги потребують дослідження теоретичних основ, що дозволяють визначити принципи взаємодії в процесі саморозвитку педагога.

Вчені, які підтримують ідею особистісно орієнтованої освіти, розглядають особистісний розвиток як процес формування

суб'єктності, який визначається ціннісно-смысловими аспектами свідомості. У цьому процесі відбуваються глибокі зміни в особистості: трансформуються її цінності, потреби, мотиви, інтереси, установки та позиції. Формується позитивне «Я», з'являються інтеграційні зв'язки між основними сферами особистості (ціннісно-мотиваційною, емоційно-вольовою, діяльнісно-поведінковою), що робить її більш цілісною та гармонійною.

Особистісний розвиток є фундаментом професійного зростання, який дозволяє майбутньому вчителю фізичної культури ефективно аналізувати, формулювати та вирішувати власні життєві завдання, а також реалізовувати завдання саморозвитку. Це передбачає демонстрацію якостей, що свідчать про новий рівень активності, самостійності, саморегуляції та здатності досягати стабільних успіхів у одній або кількох сферах діяльності.

Мотив можна визначити як прояв готовності діяти певним чином, і основним завданням є розвиток або активізація цієї готовності, а також зовнішнє вплив на мотивацію. Таким чином, поняття «мотивація» включає як внутрішні чинники (внутрішню мотивацію), так і зовнішні стимули, які спонукають студента до конкретних дій (зовнішню мотивацію). Однією з ключових задач сучасного викладача є врахування інтересів студентів, залучення їх до активного саморозвитку та створення умов, за яких потреба в самовдосконаленні стане невід'ємною частиною їх особистості.

Дослідження мотивації є необхідним через її роль як інструменту управління особистістю, впливу на її потреби та бажання. У сучасній освітній системі спостерігаються позитивні зміни, які дають змогу педагогам розкривати свій творчий потенціал та брати активну участь у інноваційних процесах. У цьому контексті важливим завданням викладача є використання мотивації для заохочення студентів до досягнення як особистих, так і професійних цілей. Тому актуальним є вивчення рівня мотивації серед вчителів загальноосвітніх шкіл та аналіз різноманітності їхніх мотивів.

Вплив мотивації на поведінку людини обумовлений численними факторами, багато з яких мають індивідуальний характер і

можуть змінюватися під впливом зворотного зв'язку від її діяльності. Потреби людини, хоча й мають спільні риси з іншими, можуть проявлятися по-різному залежно від її особистих особливостей. Потреби визначаються як те, що людина прагне задовольнити або позбутися, адже доки потреба існує, вона постійно нагадує про себе і «вимагає» виконання. Згідно з системним підходом до людської діяльності, рішення приймаються на рівнях регулювання, адаптації та самоорганізації. При цьому потреби повинні реалізовуватися одночасно на всіх рівнях. Як зазначають аналітики, нижчі, вищі та найвищі потреби розвиваються паралельно та взаємно, впливаючи на поведінку людини на різних рівнях її організації. Це свідчить про те, що процес задоволення потреб має трирівневий характер і включає як матеріальне, так і нематеріальне стимулювання.

Що стосується структури мотивів, які формують мотивацію професійної діяльності вчителя фізичної культури, можна звернутися до класифікації Б. Додонова. Він виділяє чотири основні чинники, що впливають на діяльність: задоволення від самого процесу; досягнення безпосереднього результату (наприклад, створений продукт, засвоєні знання, спортивні досягнення вчителя чи учнів); винагорода за діяльність (заробітна плата, кар'єрний ріст, популярність тощо); прагнення уникнути санкцій за невиконання обов'язків. Таким чином, мотиваційну структуру можна визначити через ці чотири фактори, кожен з яких, залежно від умов, може мати як позитивний, так і негативний вплив.

Дослідники та практикуючі педагоги підкреслюють важливість розробки ефективних методів мотивації та стимулювання. Мотив спонукає людину до певних дій, має індивідуальний характер і залежить як від зовнішніх, так і від внутрішніх факторів, а також від взаємодії з іншими мотивами, які виникають одночасно. Мотив не лише стимулює дію, але й визначає, що саме потрібно зробити та яким чином це реалізувати.

Мотивація полягає в тому, щоб спонукати людину до певних дій, активізуючи в ній конкретні мотиви. Її ефективність багато в чому залежить від того, наскільки викладачу вдається сформулювати у студента потребу

досягати поставлених цілей та заохотити його до активних дій. Мотивація реалізується через стимулювання, і чим вищий рівень творчої взаємодії між викладачем і студентом, тим менше зовнішніх стимулів потрібно для досягнення результату. Це пояснюється тим, що навчання та виховання, як методи мотивації, сприяють розвитку у студентів внутрішньої зацікавленості у власному професійному розвитку, що дозволяє їм діяти самостійно без постійного зовнішнього впливу.

Зацікавленість майбутніх педагогів у професійному розвитку передбачає постійне вдосконалення їхніх знань, навичок та особистісних якостей. Цей розвиток формується під впливом освітнього середовища, взаємодії зі студентською та педагогічною спільнотою, а також власної активності під час практичної діяльності. Однак результати такого розвитку часто є спонтанними і залежать від різних неконтрольованих факторів. Завдання полягає в тому, щоб направити професійне становлення майбутнього вчителя фізичної культури через усвідомлені дії на таких етапах, як самопізнання, осмислення особистісних цінностей у освітній діяльності, розвиток професійної компетентності, педагогічної майстерності та формування здатності до самостійного особистісного зростання.

Саморозвиток є складним, багатогранним, безперервним і творчим процесом, який сприяє вдосконаленню професійних знань і вмінь майбутнього педагога, а також позитивним змінам у його особистості. Основним чинником, що стимулює саморозвиток, є зовнішні та внутрішні стимули. Тому мотивація саморозвитку розглядається як процес заохочення студента або групи студентів до дій, спрямованих на досягнення особистих чи колективних результатів у ключових видах діяльності, зокрема у спорті. Стимул, як зовнішній фактор, спонукає людину до певної поведінки, визначаючи її активність та спрямованість. На практиці використовуються різні види стимулювання для досягнення бажаних результатів.

Стимулювання мотивації до творчого саморозвитку вчителя передбачає організацію та управління процесом активізації його професійно-творчої діяльності. Це

реалізується через дотримання таких принципів: поєднання педагогічної діагностики з формуванням потреби у професійному зростанні; врахування специфіки професійної діяльності; індивідуалізація та диференціація мотиваційних програм; залучення до різноманітних видів діяльності та взаємодії; отримання та засвоєння мотиваційної інформації.

З точки зору системного підходу, стимулювання мотивації саморозвитку вчителя є багаторівневим процесом взаємодії між суб'єктом, об'єктом і середовищем, що сприяє формуванню та розвитку потреби у самовдосконаленні. Цей процес охоплює єдність мети, змісту, методів, прийомів і засобів діяльності викладача та інших учасників освітнього процесу, з урахуванням психологічних, вікових особливостей, індивідуального стилю роботи, досвіду, гендерних відмінностей і специфіки інноваційної діяльності. Його реалізація ґрунтується на певних закономірностях і принципах: поєднанні педагогічної діагностики та мотивації до саморозвитку; орієнтації на основні напрями діяльності, зокрема формування фізичної культури; індивідуалізації та диференціації мотиваційних програм; залученні до саморозвитку через різні форми діяльності та спілкування; розширенні спектру мотиваційної інформації.

Забезпечення цих принципів у процесі мотивації професійного та особистісного саморозвитку вчителя фізичної культури сприяє вдосконаленню його педагогічної майстерності. Процес саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури та їхня здатність до самоуправління повинні ґрунтуватися на використанні позитивних стимулів, які сприяють самовдосконаленню, а також мінімізують вплив негативних факторів, що можуть перешкоджати мотивації до саморозвитку. Як рушійною силою, так і потенційною перешкодою у професійному саморозвитку можуть виступати стимули та бар'єри, які проявляються у різних аспектах діяльності — педагогічному, соціальному, психологічному та спортивному.

Одним із ключових стимулів мотивації саморозвитку вчителя фізичної культури є його успіхи у спортивній та педагогічній

діяльності. Ці успіхи виявляються в здатності майбутнього педагога ефективно адаптуватися до змін, конструктивно перебудовувати свою роботу та вдосконалюватися відповідно до нових педагогічних викликів. Це передбачає вміння раціонально планувати, реалізовувати та корегувати творчі завдання.

Ефективність саморозвитку визначається такими критеріями: здатністю адаптуватися до змінних умов, подоланням перешкод, вдосконаленням взаємодії у процесі співпраці та творчої діяльності, об'єктивним самоаналізом у виконанні професійних завдань, а також гнучкістю у прийнятті та адаптації рішень у нестандартних ситуаціях. Усі ці фактори свідчать про розвиток педагогічної майстерності вчителя, що, у свою чергу, мотивує студентів до творчого самовдосконалення.

Серед основних стимулів мотивації саморозвитку студентів можна виділити: розкриття їхнього творчого потенціалу, розвиток культури педагогічного спілкування, інтерес до експериментальної та науково-дослідної діяльності, прагнення до впровадження інноваційних ідей та технологій у педагогіці й психології, високі навчальні досягнення, вміння співпрацювати та взаємодіяти у творчих процесах, а також ефективно використання досвіду інших. Теоретичні результати дослідження підтверджують значення особистісних характеристик учителя у його професійному саморозвитку та дозволяють розглядати їх як ключові критерії цього процесу. Визначаючи ці критерії та їхні показники, ми враховували, що особистісний розвиток має природну основу, однак його практична оцінка ще потребує подальшого розвитку. Професійний розвиток і саморозвиток є взаємопов'язаними процесами, які мають чітку структурну організацію.

Саморозвиток і професійне зростання вчителя виявляються через зміни у структурних компонентах цього процесу. Основними елементами професійного саморозвитку вчителя фізичної культури є:

1. Когнітивний компонент – знання в галузях педагогіки, психології, методики фізичного виховання, а також володіння механізмами особистісного та професійного розвитку, такими як самооцінка, самоствердження та самовизначення.

2. Практичний компонент – навички, пов'язані з професійним саморозвитком, зокрема вміння планувати (визначення цілей, вибір форм і технологій для їх досягнення).

3. Емоційний компонент – усвідомлення власного «Я», позитивне ставлення до себе як педагога, емоційна стійкість у професійній діяльності та задоволеність педагогічною роботою.

4. Мотиваційний компонент – ціннісні орієнтири, потреби, установки та інтереси, які сприяють професійному зростанню та самовдосконаленню.

5. Рефлексивний компонент – здатність до педагогічної рефлексії, об'єктивна оцінка власних досягнень, самостійний аналіз досвіду та причинно-наслідкових зв'язків, що стимулюють роботу над собою.

Хоча ці компоненти можуть розвиватися нерівномірно, покращення одного з них позитивно впливає на інші. Підготовка студентів до професійного саморозвитку відбувається в рамках їхньої загальної професійної підготовки та включає спільні елементи, але також має свої особливості, пов'язані зі специфікою педагогічної діяльності та вимогами до особистості вчителя. Таким чином, професійний саморозвиток майбутніх учителів фізичної культури можна розглядати як систему, що складається з трьох взаємопов'язаних компонентів: **мотиваційно-емоційного, змістовно-операційного та рефлексивного.**

Мотиваційно-цільовий компонент професійного саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури базується на кількох ключових принципах. Професійна мета визначається як усвідомлений образ очікуваних результатів діяльності, а також як процес постановки завдань для особистісного та професійного зростання. Вона може змінюватися залежно від напрямку саморозвитку – особистісного чи професійного.

Наукові дослідження підтверджують, що головна мета професійного саморозвитку майбутнього педагога полягає у формуванні позитивної мотивації до педагогічної діяльності, підвищенні рівня професійної майстерності та розкритті власного потенціалу. Мотиваційна складова цього процесу виконує кілька ключових функцій: **спонукальна** – активізує прагнення майбутнього вчителя до професійної

діяльності; **спрямувальна** – визначає напрямок розвитку та характер професійних цілей; **регулювальна** – формує ціннісні орієнтації та мотиваційні чинники, які впливають на професійне зростання.

Таким чином, **мотиваційно-емоційний компонент** професійного саморозвитку включає елементи, які визначають рівень зусиль та способи досягнення поставлених цілей. Він забезпечує орієнтацію майбутнього вчителя у професійній діяльності, хоча не гарантує її повної реалізації. Оскільки встановлені цілі та завдання визначають зміст усього процесу саморозвитку, наступним важливим елементом у його структурі є **змістовно-операційний компонент.**

Цей компонент є основою навчальної та практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. Він охоплює систему знань, умінь і навичок, які студенти здобувають під час професійної підготовки, а також ті, що необхідні для ефективної роботи в освітній сфері та сфері фізичного виховання. Змістовно-операційний компонент можна визначити як систему наукових знань, практичних умінь і досвіду творчої діяльності, засвоєння яких сприяє всебічному розвитку особистості та її професійному становленню.

На реалізацію цього компоненту значно впливають особистісні потреби студента, які визначають зміст процесу професійного зростання. Саме потреби виступають рушійною силою, що спонукає до активної діяльності, а також формують індивідуальну позицію щодо якостей, які людина прагне вдосконалити.

Для ефективного функціонування **змістовно-операційного компоненту** необхідно забезпечити духовний аспект професії, який включає: розвинену професійну самосвідомість; високу продуктивність праці та стабільність професійних результатів; готовність до постійного вдосконалення; творче ставлення до педагогічної діяльності.

Завершальним елементом структури професійного саморозвитку є **рефлексивний компонент.** Він передбачає здатність студентів об'єктивно оцінювати свої дії у процесі професійного самовдосконалення. Цей компонент складається з двох основних елементів:

1. **Самопізнання** – усвідомлення власних можливостей та рівня професійного розвитку.

2. **Оцінка змін і коригування** – аналіз досягнутих результатів та внесення необхідних корективів у подальшу діяльність.

Таким чином, професійний саморозвиток майбутнього вчителя фізичної культури є складним, багатокомпонентним процесом, який включає **мотиваційно-цільовий, змістовно-операційний та рефлексивний** аспекти. Вони взаємодіють між собою та забезпечують всебічне професійне зростання.

4. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Якщо розглядати креативність як мотиваційний чинник і критерій розвитку та

саморозвитку студентів – майбутніх учителів – як суб'єктів творчої діяльності, то можна дійти висновку, що креативність формується в умовах постійного пошуку, експериментування, виконання дослідницьких завдань, а також у процесах навчання, які характеризуються динамічністю та інноваційними підходами до вдосконалення педагогічної майстерності. Основними стимулами мотивації саморозвитку студентів є їхній творчий потенціал, культура педагогічного спілкування, інтерес до нових ідей у психології та педагогіці, прагнення займатися експериментально-дослідницькою та науковою діяльністю, а також високі результати у навчально-пізнавальній діяльності та готовність творчо застосовувати досвід інших.

Література

1. Дубогай О.Д. Основні поняття й терміни здоров'язбереження та фізичної реабілітації в системі освіти: навч. посіб. для студ. Вищ. Навч. Закл..Олександра Дмитрівна Дубогай, Алла Іванівна Альошина, Володимир Євгенович Лавринюк. - Луцьк: Волин. Нац. ун-т ім.Лесі Українки, 2011. - 296с. - (Посібники та підручники ВНУ імені Лесі Українки).
2. Забіяко, Ю. О. (2016). Професійна підготовка фахівців фізичної культури та спорту. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, (2(22), 16–19. Retrieved from <https://www.sport.vnu.edu.ua/index.php/sport/article/view/412>
3. Іваній І. Сучасні тенденції професійно-педагогічної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в університетах країн Європейського союзу / І. Іваній // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2019.– № 1. – С. 159–171.
4. Камаєв, О.І., & Андрієнко, Г.М. (2003). Сучасні вимоги і шляхи удосконалення процесу підготовки фахівців із фізичного виховання та спорту. *Теорія та Методика Фізичного Виховання*,(1), 2–3.
5. Курнишев Ю.А. Педагогічні умови професійного саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури // дис. к. пед. н.: [спец.]. 13.00.04/ Курнишев Юрій Альбертович - К., 2017. – 249 с.
6. Курнишев Ю. А. Професійний саморозвиток майбутніх учителів фізичної культури : монографія / Ю. А. Курнишев, Ю. Ю. Мосейчук. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. – 223 с.
7. Лебедева В. П. Психодидактичні аспекти розвиваючої освіти / В. Лебедева, В. Орлов, В. Панов // Педагогіка. - 1996. - № 6. - С. 25-30.
8. Приступа Є. Н. Традиції української національної фізичної культури / Є. Н. Приступа, В. С. Пилат. – Львів : Троян, 1991. – 275 с.
9. Солопчук М. С. Історія фізичної культури та спорту: навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2001. 235 с.
10. Сопотницька О., Сопотницький Р. Спортивна діяльність у професійній підготовці майбутніх учителів фізичної культури // Актуальні проблеми розвитку спорту для всіх: досвід, досягнення, тенденції : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2019 р., Тернопіль). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2019. С. 141-144
11. Сутула, В.О. (2014). Системоутворювальна функція фізичної культури. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 1 (39), 118–121.
12. Сущенко, Л.П. (2003). *Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту (теоретико-методолог. аспект)*. Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України; Запоріжжя: Запорізький держ. ун-т. 442

Reference

1. Dubohai O.D. Osnovni poniattia y terminy zdoroviazberezhennia ta fizychnoi reabilitatsii v systemi osvity: navch. posib. dlia stud. Vyshch. Navch. Zakl..Oleksandra Dmytrivna Dubohai, Alla Ivanivna Alohyna, Volodymyr Yevhenovych Lavryniuk. - Lutsk: Volyn. Nats. un-t im.Lesi Ukrainky, 2011. - 296s. - (Posibnyky ta pidruchnyky VNU imeni Lesi Ukrainky).

2. Zabiiako, Yu. O. (2016). Profesiina pidhotovka fakhivtsiv fizychnoi kultury ta sportu. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, (2(22), 16–19. Retrieved from <https://www.sport.vnu.edu.ua/index.php/sport/article/view/412>
3. Ivani I. Suchasni tendentsii profesiino-pedahohichnoi pidhotovky fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu v universytetakh krain Yevropeiskoho soiuzu / I. Ivani // *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*. – 2019.– № 1. – S. 159–171.
4. Kamaiev, O.I., & Andriienko, H.M. (2003). Suchasni vymohy i shliakhy udoskonalennia protsesu pidhotovky fakhivtsiv iz fizychnoho vykhovannia ta sportu. *Teoriâ ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*,(1), 2–3.
5. Kurnyshev Yu.A. Pedahohichni umovy profesiinoho samorozvytku maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury // *dys. k. ped. n.: [spets.]*. 13.00.04/ Kurnyshev Yurii Albertovych - K., 2017. – 249 s.
6. Kurnyshev Yu. A. Profesiinyi samorozvytok maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury : monohrafiia / Yu. A. Kurnyshev, Yu. Yu. Moseichuk. – Chernivtsi : Chernivetskyi nats. un-t, 2017. – 223 s.
7. Lebedieva V. P. Psykhodydaktychni aspekty rozvyvaiuchoi osvity / V. Lebedieva, V. Orlov, V. Panov // *Pedahohika*. - 1996. - № 6. - S. 25-30.
8. Prystupa Ye. N. Tradytzii ukrainskoi natsionalnoi fizychnoi kultury / Ye. N. Prystupa, V. S. Pylat. – Lviv : Troian, 1991. – 275 s.
9. Solopchuk M. S. Istoriia fizychnoi kultury ta sportu: navch. posibnyk. Kamianets-Podilskyi: Abetka-NOVA, 2001. 235 s.
10. Sopotnytska O., Sopotnytskyi R. Sportyvna diialnist u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv fizychnoi kultury // *Aktualni problemy rozvytku sportu dlia vsikh: dosvid, dosiahnennia, tendentsii : materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii (24-25 zhovtnia 2019 r., Ternopil)*. Ternopil : TNPU im. V. Hnatiuka, 2019. C. 141-144
11. Sutula, V.O. (2014). Systemoutvoriuvalna funktsiia fizychnoi kultury. *Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk*. 1 (39), 118–121.
12. Sushchenko, L.P. (2003). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv fizychnoho vykhovannia ta sportu (teoretyko-metodoloh. aspekt). Instytut pedahohiky i psykholohii profesiinnoi osvity APN Ukrainy; Zaporizhzhia: Zaporizkyi derzh. un-t. 442

Abstract

KURNYSHEV Yurii, MOSEICHUK Yurii

Yuriy Fedkovich Chernivtsi National University

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF ACTIVATING THE PROCESS OF PROFESSIONAL SELF-DEVELOPMENT OF PHYSICAL EDUCATION TEACHERS

The article investigates the influence of pedagogical skills on the formation of students' desire to achieve set goals and their involvement in active activity, which determines the effectiveness of the motivational process. The author considers stimulation as a multi-component process that encompasses interrelated aspects: goals, content, forms, methods and means of pedagogical interaction. The psychological, age and gender characteristics of students, their previous experience and learning style are taken into account. Special emphasis is placed on creative cooperation in the interaction "teacher-student".

It is proven that external stimuli are an important factor in the activation of educational activity and self-development. Organizational and methodological approaches to the formation and strengthening of professional self-development of physical education teachers are considered. It is determined that self-development is a key element of professional development, its structural components and stimulation mechanisms are analyzed. Effective methodological approaches that contribute to the development of professional competencies of teachers are substantiated, in particular through the use of innovative educational technologies, self-education, reflective activity and mentoring. Special attention is paid to the organizational aspects of improving the training of physical education teachers in conditions of continuous education. The model of activating professional self-development is analyzed, which takes into account modern trends in the field of education and physical education. Effective strategies for the development of professional reflection, independent educational and cognitive activity and the introduction of modern pedagogical technologies into professional activity are highlighted.

Keywords: self-development; incentives, physical education teacher; culture of pedagogical communication; motivation, need.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2025 р.